

Ìwé Dániẹ̀lì — Ọ̀kan Ọ̀gọ̀rùn-ún àti Mèrìndínlọ̀gọ̀rìn

Ìṣípáyá Àwọn Ìfowókàn Àngẹ̀lì Mẹ̀ta nínú Ìran Dániẹ̀lì: Ìfihàn Àsọtẹ̀lẹ̀ Kan

Jeff Pippenger

2024-03-26

Nínú orí kẹwàá, a fowó kan Dániẹ̀lì lẹ̀mẹ̀ta, àti pé àwọn ìfowókàn mẹ̀ta wònyí bá àwọn ìgbà mẹ̀ta tí Dániẹ̀lì fúnra rẹ̀ ní ìrírí “mareh,” ìran, mu. Ìfarahàn àkọ̀kọ̀ àti ikeyìn jẹ̀ tí Gẹ̀búriẹ̀lì, ońṣẹ̀ Ìṣípáyá Jẹ̀sù Kristi. Gẹ̀búriẹ̀lì ni ẹ̀ni tí ó gba ìránṣẹ̀ nàá láti ọ̀dọ̀ Kristi, tí Baba fi fún un, tí ó sì fi í ránṣẹ̀ sí wòlì, ẹ̀ni tí yóò fi í ránṣẹ̀ sí àwọn ìjọ.

Şùgbọ̀n ẹ̀mi yóò fi hàn ọ̀ ní èyí tí a kọ̀ sínú ìwé mímọ̀ ọ̀títọ̀: kò sí ẹ̀ni tí ó dúró tí ẹ̀mi nínú àwọn nńkan wònyí, bí kò ṣe Míkẹ̀lì olórí yín. Danieli 10:21.

Gabrieli mọ̀ pé ẹ̀dá ni òun, èyí sì ni idí tí ó fi sọ̀ fún Johanu ní tààrà pé kí ó má ṣe jọ̀sìn òun nínú ìwé Ìṣípáyá.

Mo sì wolẹ̀ ní eṣẹ̀ rẹ̀ láti jọ̀sìn ín. Şùgbọ̀n ó wí fún mi pé, Má ṣe bẹ̀: ẹ̀lẹ̀gbẹ̀ ẹ̀rú rẹ̀ ni mí, àti tí àwọn arákúnrin rẹ̀ tí wón ní ẹ̀rì Jẹ̀sù: jọ̀sìn Ọ̀lọ̀run: nítorí ẹ̀rì Jẹ̀sù ni ẹ̀mi àsọtẹ̀lẹ̀. Ìṣípáyá 19:10.

Nítorí nàá, akẹ̀kọ̀ọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ gbọ̀dọ̀ lóye pé idí tí Gẹ̀búriẹ̀lì fi sàfihàn pé kò sí ẹ̀ni tí ó ga ju òun lọ ní ìbáṣepọ̀ pẹ̀lú ohun tí “a kọ̀ sínú ìwé mímọ̀ ọ̀títọ̀,” ní ète àsọtẹ̀lẹ̀ kan pátó. Nígbà tí ó bá sàfihàn ọ̀títọ̀ nàá pé Kristi nikan ló mọ̀ Ìwé Mímọ̀ jù ú lọ, ó n sàfihàn Kristi gẹ̀gẹ̀ bí “Míkẹ̀lì olórí yín.” Şùgbọ̀n Míkẹ̀lì kì í ṣe olórí nikan, òun ni àngẹ̀lì-àgbà.

Şùgbọ̀n Míkẹ̀lì, olórí àwọn àngẹ̀lì, nígbà tí ó n bá èşù jiyàn nípa ara Mósè, kò gbójúgbóyà láti fi ẹ̀şùn ọ̀rọ̀-òdi kàn án; şùgbọ̀n ó wí pé, Kí Olúwa bá ọ̀ wí. Júù 7.

Nítorí nàá, ìfowókàn mẹ̀tẹ̀tẹ̀ta nàá jẹ̀ ìfowókàn àwọn àngẹ̀lì, àti ní gbogbo ìgbà mẹ̀ta tí Dániẹ̀lì ní ìrírí “mareh,” ìran, ó jẹ̀ tí àngẹ̀lì. Ní ìgbà kẹ̀ta tí a fi ọ̀wọ̀ kan Dániẹ̀lì, ó jẹ̀ kí a lè fún un ní agbára; nítorí tẹ̀lẹ̀, ní ìfowókàn kejì, agbára rẹ̀ ti parí.

Nígbà nàá ni ẹ̀ni kan tí ó dàbí èniyàn tún wá, ó sì fi ọ̀wọ̀ kàn mí, ó sì fún mi ní agbára. Ó sì wí pé, Ìwọ̀ èniyàn tí a fẹ̀ gidigidi, má bẹ̀rù; àlàáfíà ni fún ọ̀, jẹ̀ alágbára, bẹ̀ ni, jẹ̀ alágbára. Nígbà tí ó sì ti bá mi sọ̀rọ̀, a fún mi ní agbára, mo sì wí pé, Jẹ̀ kí olúwa mi sọ̀rọ̀; nítorí ìwọ̀ ti fún mi ní agbára. Nígbà nàá ni ó wí pé, Sẹ̀ ìwọ̀ mọ̀ idí tí mo fi wá sọ̀dọ̀ rẹ̀? ní bá yí sì ni ẹ̀mi yóò padà lọ jagun pẹ̀lú ọ̀mọ̀-aládé ilẹ̀ Pérísíà; àti nígbà tí ẹ̀mi bá ti jáde lọ, kíyèsì i, ọ̀mọ̀-aládé ilẹ̀ Gíríisì yóò wá. Danieli 10:18–20.

Gabrieli rán Dániẹ̀lì létí pé ó ti “wá láti mú” kí Dániẹ̀lì “lóye ohun tí yóò ṣẹ̀lẹ̀ sí àwọn èniyàn rẹ̀ ní ojọ̀ ikeyìn,” nígbà tí ó bẹ̀rè lẹ̀wọ̀ Dániẹ̀lì pé, “Sẹ̀ ìwọ̀ mọ̀ ohun tí mo fi wá sọ̀dọ̀ rẹ̀?” Ní ìbámu pẹ̀lú ohun tí ó ti kọ̀ Dániẹ̀lì nípa ojọ̀ ikeyìn, Gabrieli sì tún sọ̀ pé yóò “padà lọ bá ọ̀mọ̀-aládé Persia jagun; àti nígbà tí mo bá sì ti jáde lọ, kíyèsì i, ọ̀mọ̀-aládé Grecia yóò wá.” Lẹ̀yìn nàá, ó bẹ̀rè itàn àsọtẹ̀lẹ̀ inú orí kọ̀kànlá, èyí tí ó ṣàpẹ̀júwe ohun tí ó ṣẹ̀lẹ̀ sí ọ̀gọ̀rùn-ún kan àti mèrìnlẹ̀lọ̀gọ̀jì ẹ̀gbẹ̀rùn

ní ojò ikeyin. A fi itàn àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà sí inú àyíká ogun pẹ̀lú “omọ-aládé Persia” àti “omọ-aládé Grecia”.

Itàn gidi láàárín Sáírúsi Nlá àti Alẹ́ksàndà Nlá ju ọ̀dún egbẹ̀rún méjì lọ ní gígùn. Sùgbón nínú ilẹ̀-rí-ri nlá nàà ti Ifihàn orí kẹ̀tálá, àwọn ìṣisẹ̀ ikeyin yára ni; ní kété tí a bá sẹ̀gun ijoba kẹ̀fà nípasẹ̀ ọ̀ba àrìwá èké nàà, ijoba keje, àwọn ọ̀ba mẹ̀wáá, tí Gírúsi dúró fún, lẹ̀sẹ̀kẹ̀sẹ̀ sì fara mó ọ̀n láti fi ijoba wọn fún ẹ̀ranko nàà.

Ní ipele kan, a lò iran “mareh” ní igbà méje nínú orí kẹ̀wáá iwé Dániẹ̀lì. A ti sẹ̀ agbẹ̀yẹ̀wò mẹ̀rin nínú àwọn igbà méje wọ̀nyí, a sì ti mò pé itọ́kasí àkókó ni pé Dániẹ̀lì n fi hàn pé kí ọ̀dún kẹ̀ta Kírúsi tó dé, Dániẹ̀lì ti lóye iran nàà. Nínú àwọn itọ́kasí mẹ̀ta tó tẹ̀ lé e, àwọn ifowọ́kan mẹ̀ta ní iran kọ̀ọ̀kan n fi irírí Dániẹ̀lì hàn bí ó sẹ̀ jí láti inú ọ̀fọ̀ ojò mọ̀kànlẹ̀lógún nàà. Ìjínde isọ̀jí rẹ̀ ni a gbé kalẹ̀ lórí ilàna igbẹ̀sẹ̀ mẹ̀ta ti ihinrere ayérayé, àwọn igbẹ̀sẹ̀ mẹ̀ta nàà sì ni a sojú fún nípasẹ̀ àwọn àngẹ̀lì, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé igbẹ̀sẹ̀ keji ni Míkáẹ̀lì olórí àwọn àngẹ̀lì, ẹ̀ni tí ó jí Mósè dide kúrò nínú ikú, tí ó sì gbé e lọ sí ọ̀run.

Àwọn igbà mẹ̀ta yòókù tí ọ̀rọ̀ nàà “iran” ti wà nínú orí kẹ̀wáá, kí í sẹ̀ “mareh” ni, bí kò sẹ̀ “marah.” “Marah” ni abo “mareh.” Ó tùmọ̀ sí iran kan, àti ní itumọ̀ ifaṣẹ̀yọ̀rí, “digi” tàbí “digi iwòran”. Kókó sí itumọ̀ rẹ̀ ni pé ó jẹ̀ “ifaṣẹ̀yọ̀rí.” Ó jẹ̀ iran “irísí nàà,” sùgbón ó yàtò nínú ako-abo rẹ̀, nípa bẹ̀cẹ̀ ó sì n fi iránsẹ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ tí ó yàtò hàn. Gẹ̀gẹ̀ bí itumọ̀ rẹ̀, “digi” nàà n tọ́ka sí pé àwọn tí wọn rí iran nàà, n rí irú àfihàn isàfihàn kan. Èyí ni apá ọ̀rọ̀ nàà tí ó jẹ̀ “ifaṣẹ̀yọ̀rí.” Itumọ̀ ọ̀rọ̀ ifaṣẹ̀yọ̀rí kan nínú àyíká “marah,” jinlẹ̀ gidigidi.

Ọ̀rọ̀ nàà “causative” ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú èrò idifaṣẹ̀lẹ̀ tàbí iṣe mímú kí ohun kan ṣẹ̀lẹ̀. Nínú èkọ̀ èdè, ní pàtàkì nínú àkọ̀lẹ̀ imúlò-ọ̀rọ̀-ìṣe, fọ̀mù causative jẹ̀ itòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ girámà tí n fi hàn pé kókó-ọ̀rọ̀ ọ̀rọ̀-ìṣe kan n mú kí èniyàn miiran tàbí ohun miiran sẹ̀ iṣe tí ọ̀rọ̀-ìṣe nàà ṣàpẹ̀júwe. Fún àpẹ̀rẹ̀, nínú èdè Gẹ̀ẹ̀sì, ọ̀rọ̀-ìṣe “to read” di causative nígbà tí a bá sọ̀ pé “to make someone read.” Nihìn-in, kókó-ọ̀rọ̀ nàà ni ó n mú kí èniyàn miiran sẹ̀ iṣe ikàwé nàà.

Ìrísí-ọ̀rọ̀ causative fihàn pé kókó-ọ̀rọ̀ nàà ló ní ojúṣe láti mú kí iṣe tí ọ̀rọ̀-ìṣe nàà ṣàpẹ̀júwe ṣẹ̀lẹ̀. “Causative” tọ́ka sí ọ̀nà tí a fi n mú kí iṣe tàbí iṣẹ̀lẹ̀ kan wáyé. Ní gbogbo igbà mẹ̀ta tí Dániẹ̀lì lò ọ̀rọ̀ Heberu nàà “marah,” iran tí a n wo ni ó n fa kí ẹ̀ni tí ó n wò ó yí padà sí àwòrán ẹ̀ni tí ó n wo.

Ní ojò kẹ̀rinlẹ̀lógún oṣù kìn-in-ní, bí mo sẹ̀ wà lẹ̀gbẹ̀ ọ̀dò nlá nàà, tí í sẹ̀ Hiddekel; nígbà nàà ni mo gbé ojú mi sókè, mo sì wò, sì kíyèsí i, ọ̀kúnrin kan wà tí a wọ̀ aṣọ̀ ọ̀gbò, ibadí rẹ̀ sì fi wúrà dádára ti Úfasi di mọ̀ra: Ara rẹ̀ nàà dàbí bérìlì, ojú rẹ̀ sì rí bí ifarahàn (mareh) mánámáná, ojú rẹ̀ méjèjèjì sì dàbí fitilá iná, apá rẹ̀ àti ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ sì dàbí idẹ̀ tí a ti fọ̀ dán, ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀ sì dàbí ohùn ọ̀pọ̀ èniyàn. Èmi Dániẹ̀lì nikan ni mo rí iran nàà (marah): nítorí àwọn ọ̀kúnrin tí wọn wà pẹ̀lú mi kò rí iran nàà (marah); sùgbón iwàriri nlá kan bà wọn, tí wọn sì sá lọ̀ láti fi ara wọn pamọ̀. Nítorí nàà a fi mí sílẹ̀ nikan, mo sì rí iran nlá yíi (marah), agbára kankan kò sì sẹ̀ kù nínú mi: nítorí ẹ̀wà mi yí padà nínú mi sí ibàjẹ̀, èmi kò sì ní agbára kankan mó. Síbẹ̀, mo gbọ̀ ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀: nígbà tí mo sì gbọ̀ ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀, nígbà nàà ni mo ṣubú sínú oorun jinlẹ̀ lórí ojú mi, ojú mi sì dojú kọ̀ ilẹ̀. Dániẹ̀lì 10:4–9.

Ní ọ̀pin ojò mọ̀kànlẹ̀lógún isọ̀fọ̀ nàà, èyí tí ní àwọn ojò ikeyin bá ojò mẹ̀ta àtààbò tí àwọn ẹ̀lẹ̀rì méjì wà ní òkú ní ojú pópó mu, a mú kí Dániẹ̀lì rí ifarahàn Kristi lójijì, ifarahàn Rẹ̀ sì dàbí

“ifarahàn (mareh) mààmáná.” Ìṣẹ̀lẹ̀ nàà, ní òpín ojó m̀eta àtààbò ti Ìfihàn orí kẹ̀kọ̀kanlá, ní mú iyapa wá, nítorí pé “àwọn ọ̀kúnrin tí wọn wà pẹ̀lú” Dániẹ̀lì ní a mú kí wọn “má [rì] iran (marah) nàà; sùgbọ̀n ìwarìrì nílá kan bà wọn, tó bẹ̀ẹ̀ tí wọn sá lọ láti fi ara wọn pamó. Nítorí nàà” Dániẹ̀lì “ní a fi sílẹ̀ nìkan,” sùgbọ̀n “àwọn ọ̀kúnrin tí wọn wà pẹ̀lú mi ní a mú kí wọn má [rì] iran (marah) nàà; sùgbọ̀n ìwarìrì nílá kan bà wọn, tó bẹ̀ẹ̀ tí wọn sá lọ láti fi ara wọn pamó.”

Iran tí Dániẹ̀lì rí nígbà tí ó wà nìkan ní iran abo, tí n fà ìṣẹ̀lẹ̀, tí ó sì sọ Dániẹ̀lì di àwòrán iran nàà. A ẹ̀e iyípadà nàà nípa fifi agbára ènìyàn Dániẹ̀lì kúrò, àti nípa yíyí ẹ̀wà ara rẹ̀ padà sí ibàjẹ̀.

“Èran-ara gan-an nínú èyí tí ọ̀kàn n gbé bí nínú àgọ, tí ó sì fi n ẹ̀sẹ̀, ti Olúwa ni. A kò ní ẹ̀tọ̀ láti Ẹ̀bíkítà sí apá kankan nínú ẹ̀rọ aláàyè nàà. Gbogbo ipín kan nínú ẹ̀dà aláàyè nàà ti Olúwa ni. Ìmò nípa ẹ̀dà ara wa fúnra wa yẹ kí ó kọ wa pé gbogbo ẹ̀yà ara ni a gbọ̀dọ̀ fi ẹ̀e ẹ̀sẹ̀ Ọ̀lórùn, gégé bí ohun èlò òdodo.

“Kò sí ẹ̀nikan bí kò ẹ̀ Ọ̀lórùn nìkan ló lè tẹ̀ igbéraga inú ọ̀kàn ènìyàn ba. A kò lè gba ara wa là. A kò lè tún ara wa bí. Ní àwọn àgbàlá ọ̀run, a kí yóò kọ̀ orin kankan pé, Sí mi tí mo fẹ̀ ara mi, tí mo sì fi ara mi wẹ̀ ara mi mọ̀, tí mo tún rà ara mi padà, sí mi ni ògò àti ọ̀lá, ibùkún àti iyìn. Sùgbọ̀n èyí ni kọ̀kọ̀rọ̀ orin tí ọ̀pọ̀ ènìyàn n kọ̀ nìhìn-ín ní ayé yíi. Wọn kò mọ̀ ohun tí ó tùmọ̀ sí láti jẹ̀ onírẹ̀lẹ̀ àti oníwòntúnwònsi ní ọ̀kàn; bẹ̀ẹ̀ ni wọn kò sì nífẹ̀ẹ̀ láti mọ̀ ó, bí wọn bá lè yera fún un. Gbogbo ihìn rere wà nínú kíkọ̀ láti ọ̀dọ̀ Kristi, irẹ̀lẹ̀ àti oníwòntúnwònsi Rẹ̀.”

“Kí ni idáláre nípa igbàgbọ̀? Ó jẹ̀ ẹ̀sẹ̀ Ọ̀lórùn ní fifi ògò ènìyàn sínú erùpẹ̀, àti ní ẹ̀sẹ̀ fún ènìyàn èyí tí kò sí nínú agbára rẹ̀ láti ẹ̀e fún ara rẹ̀.” Testimonies to Ministers, 456.

Ìrírí idáláre nípa igbàgbọ̀ jẹ̀ ẹ̀sẹ̀ Ọ̀lórùn nínú fifi ògò ènìyàn sílẹ̀ nínú erùpẹ̀. Iran tí a mú kí àwọn ọ̀kúnrin tí wọn wà pẹ̀lú Dániẹ̀lì sá kúrò níwájú rẹ̀ ní iran abo “olùfa-ìṣẹ̀lẹ̀” ti ifarahàn Kristi, àti lésẹ̀kẹ̀sẹ̀ lẹ̀yìn tí a ti fi idáláre ara ẹ̀ni Dániẹ̀lì sílẹ̀ nínú erùpẹ̀, a fi àwọn ifowókàn àngẹ̀lì m̀eta nàà kún un, èyí tí ní ikẹ̀yìn fún un ní agbára láti gbé iranṣẹ̀ nàà lọ.

Ní ọ̀dún 1888, àngẹ̀lì alágbára nàà sọ kalẹ̀ pẹ̀lú iranṣẹ̀ idáláre nípa igbàgbọ̀, gégé bí àwọn Alàgbà Jones àti Waggoner ti gbé e kalẹ̀. Àngẹ̀lì kan nàà yẹn sì tún sọ kalẹ̀ ní ojó kẹ̀tálá oṣù Kẹ̀sán, ọ̀dún 2001, pẹ̀lú iranṣẹ̀ kan nàà gan-an ti idáláre nípa igbàgbọ̀. Èyí ni ó sàmì sí ibèrẹ̀ fifi èdìdì lé ọ̀górùn-ún kan àti ẹ̀gbèrùn m̀erìnlélógójì nàà. Ní òpín fifi èdìdì lé ọ̀górùn-ún kan àti ẹ̀gbèrùn m̀erìnlélógójì nàà, a tún iranṣẹ̀ tí ó wà ní ibèrẹ̀ ẹ̀e, nítorí Jèsù máa n fi ibèrẹ̀ ohun kan Ẹ̀fihàn òpín ohun kan ní gbogbo igbà.

Ní ojó kẹ̀rìnlá oṣù Keje, ọ̀dún 1840, àngẹ̀lì kan nàà gan-an sọ kalẹ̀ ó sì bèrẹ̀ àwọn igbésẹ̀ m̀eta tí a mú ẹ̀e láti ọ̀dún 1840 sí 1844. Àwọn igbésẹ̀ m̀eta wònyí bèrẹ̀ pẹ̀lú ifúnni ní agbára fún àngẹ̀lì kííní ní ojó kọ̀kànlá oṣù Keje, ọ̀dún 1840, ibòwòlẹ̀ àngẹ̀lì keji ní ojó kọ̀kàndínlógún oṣù Kẹ̀rìn, ọ̀dún 1844, àti ibòwòlẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta ní ojó kejìlélógún oṣù Kẹ̀wáá, ọ̀dún 1844. Itàn nàà sáájú fi hàn isòkalẹ̀ àkókó nínú àwọn àngẹ̀lì m̀eta ní ojó kọ̀kànlá oṣù Kẹ̀sán-án, ọ̀dún 2001, èyí tí àngẹ̀lì keji tẹ̀ lé ní àkókò idánùjẹ̀ ojó kẹ̀tálá oṣù Keje, ọ̀dún 2020, èyí sì parí pẹ̀lú ibòwòlẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta ní àkókò òfin Ojọ̀ Àìkú tí ó ǹ bọ̀ láipẹ̀.

Ní òpín itàn yẹn, nígbà tí Míkáẹ̀lì bá sòkalẹ̀ láti jí Mósè àti Élijà didẹ̀ lẹ̀yìn ojó m̀eta àtààbò ikú ní àwọn ọ̀pópónà, gégé bí a ti Ẹ̀fihàn rẹ̀ nínú Ìfihàn orí kọ̀kànlá, àti gégé bí a sì tún ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú

ojó mọkànlélogún isòro Dániẹ̀lì, Kristi tún sọkalẹ̀. Ó kọkọ̀ fi iran ògo Rẹ̀ hàn, iran tí n tẹ̀ ògo èniyàn sínú erùpẹ̀, tí ó sì n mú iyapa wá. Nígba tí Dániẹ̀lì bá ti wà nínú erùpẹ̀, àti lẹ̀yìn tí Dániẹ̀lì ti di ẹ̀ni tí a yí padà nípa wíwo iran abo “olúfa,” Gébúríẹ̀lì fi ọ̀wọ̀ kàn án ní ìgbà àkọ̀kọ̀, ó sì gbé e dúró lóri ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ tí n gbòn.

Lẹ̀yìn nàà, Míkạẹ̀lì olóri àwọn àngẹ̀lì sọkalẹ̀ láti “jí Mósẹ̀ dide” ó sì fi ọ̀wọ̀ kàn Dániẹ̀lì ní ìgbà kejì, tí ó fi í sílẹ̀ láini agbára nítorí pé òótọ̀ nàà ti bò ó mọ̀lẹ̀ pé lójú òótọ̀ òun n bá Olúwa rẹ̀ sọ̀rọ̀. Lẹ̀yìn nàà, Gébúríẹ̀lì wá, ó sì fi ọ̀wọ̀ kàn án ní ìgbà kẹ̀ta, ó sì fún un ní agbára fún iṣẹ̀ jíjẹ̀ àsíá ní òfin Ojọ̀-Àìkú tí n bọ̀ láipẹ̀. Àwọn ifowọ̀kàn mètẹ̀tẹ̀ta nàà jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ àwọn àngẹ̀lì mẹ̀ta inú Ìfihàn orí kẹ̀rinlá, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn ṣẹ̀lẹ̀ ní ojọ̀ kan ṣoṣo.

Ìrírí àngẹ̀lì àkọ̀kọ̀ ní ifarahàn Kristi bí m̀nàmáná, iran “olúfa-ídí” tí n yà sọ̀tọ̀, àti ifowọ̀kàn àkọ̀kọ̀ tí ó gbé Dániẹ̀lì dide kúrò nínú eruku ògo èniyàn rẹ̀. Àngẹ̀lì àkọ̀kọ̀ ní gbogbo ìgbésẹ̀ mètẹ̀tẹ̀ta tí ó wà nínú àkọ̀kọ̀, nítorí ó dúró fún ihìn iṣẹ̀ àkọ̀kọ̀. Kí í ṣe àiròtẹ̀lẹ̀ pé a kọ̀ ifowọ̀kàn àkọ̀kọ̀ sílẹ̀ nínú ẹ̀sẹ̀ MÉSÀN-ÁN sí MỌKÀNLA.

Síbẹ̀ mo gbọ̀ ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀: àti nígba tí mo gbọ̀ ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀, nígba nàà ni mo wà nínú oorun jíjìn lóri ojú mi, ojú mi sì dojúko ilẹ̀. Àti wò ó, ọ̀wọ̀ kan fowọ̀ kàn mí, èyí tí ó gbé mi dide sórí eékún mi àti lóri àtẹ̀lẹ̀wọ̀ ọ̀wọ̀ mi. Ó sì wí fún mi pé, Ìwo Dániẹ̀lì, ọ̀kúnrin tí a fẹ̀ràn gidigidi, mọ̀ àwọn ọ̀rọ̀ tí mo n sọ̀ fún ọ̀, kí o sì dúró ní idúròṣinṣin: nítorí sí ọ̀ ní a ti rán mi wá nísinsin yí. Nígba tí ó sì ti sọ̀ ọ̀rọ̀ yí fún mi, mo dúró ní iwari. Dániẹ̀lì 10:9–11.

Ìrírí ifowọ̀kàn kejì, èyí tí Kristi fúnra Rẹ̀ ṣe, yí Dániẹ̀lì padà láti inú àìlera láti sọ̀rọ̀ sí agbára láti bá Olúwa rẹ̀ sọ̀rọ̀. Nínú ifowọ̀kàn kejì nàà, Dániẹ̀lì kò ní èémí, nítorí nàà a ṣàfihàn án níhin-ín gégé bí ẹ̀ni tí ó wà ní ipele iranṣẹ̀ àkọ̀kọ̀ ti Ìsíkíẹ̀lì nínú orí ketàdínlógójì.

Nígba tí ó sì ti sọ̀ irú ọ̀rọ̀ bẹ̀ẹ̀ fún mi, mo dojú mi bolẹ̀, mo sì di adití. Sì kíyèsì i, ẹ̀ni kan tí ó dàbí àwòrán àwọn ọ̀mọ̀ èniyàn fi ọ̀wọ̀ kan ètẹ̀ mi; nígba nàà ni mo la ẹ̀nu mi, mo sì sọ̀rọ̀, mo sì wí fún ẹ̀ni tí ó dúró níwájú mi pé, Olúwa mi, nítorí iran nàà, ibànújẹ̀ mi yí padà wá sórí mi, mi ò sì ní agbára kankan tí ó ṣẹ̀ kù. Nítorí báwo ni iranṣẹ̀ olúwa mi yí yòò ṣe lè bá olúwa mi yí sọ̀rọ̀? Nítorí ní tẹ̀mi, lójìjì kò sí agbára kankan tí ó ṣẹ̀ kù nínú mi, bẹ̀ẹ̀ ni èémí kankan kò sì ṣẹ̀ kù nínú mi. Danieli 10:15–17.

Nínú ifiṣẹ̀kejì ti Ìsíkíẹ̀lì, a ní láti mí ifiranṣẹ̀ kan láti ọ̀dọ̀ ẹ̀fùùfù mẹ̀rin sórí àwọn egungun nàà, kí wọn lè yè, kí wọn sì dide dúró gégé bí ogun alágbára. Ìfúnnilára ogun nàà ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ ifowọ̀kàn kẹ̀ta.

Nígba nàà ẹ̀nikan tí ó dàbí irísí èniyàn tún wá, ó sì fi ọ̀wọ̀ kan mi, ó sì fún mi ní agbára. Ó sì wí pé, Ìwo èniyàn olùfẹ̀ gidigidi, má bẹ̀rù: àlàáfíà ni fún ọ̀; jẹ̀ alágbára, bẹ̀ẹ̀ ni, jẹ̀ alágbára. Nígba tí ó sì ti bá mi sọ̀rọ̀, a fún mi ní agbára, mo sì wí pé, Kí olúwa mi sọ̀rọ̀; nítorí ìwo ti fún mi ní agbára. Nígba nàà ni ó wí pé, Ṣé o mọ̀ idí tí mo fi wá sọ̀dọ̀ rẹ̀? sì nísinsin yí èmi yòò padà lo jagun pẹ̀lú ọ̀mọ̀-aládé Persia: àti nígba tí mo bá ti jáde lo, kíyèsì i, ọ̀mọ̀-aládé Gírísì yòò wá. Sùgbọ̀n èmi yòò fihàn ọ̀ ohun tí a kọ̀ sínú iwé-mímọ̀ òtítọ̀: kò sì sí ẹ̀nikẹ̀ni tí ó dúró tí mí mú nínú ǹkan wònyí, bí kò ṣe Míkạẹ̀lì ọ̀mọ̀-aládé yín. Èmi pẹ̀lú, ní ọ̀dún kìn-ín-ní ti Dariusi ará Media, àní èmi, dúró láti jẹ̀ kí ó dúró ṣinṣin àti láti fún un ní agbára. Àti nísinsin yí èmi yòò fihàn ọ̀ òtítọ̀. Kíyèsì i, ọ̀ba mẹ̀ta yòò tún dide ní Persia; ẹ̀ni kẹ̀rin yòò sì pọ̀ ní ọ̀rọ̀ ju gbogbo

won lo: nipa agbara re ninu oro re ni yoo ru gbogbo won sokeri si ijoba Girisi. Danieli 10:18-11:2.

Ihinlere ti o mu ki eleri meji naa ye ninu Ezekiel ori ketalélogbon ni ihinlere Islamu ti egebeta; sugbon ni ila lori ila, ihinlere ti Gebureeli da mo ninu apéjuwe Mikaeli ti ni ji Mose dida ti o si n gbé e sokeri lo si orun gege bi asia, ni ihinlere aare ikeyin ti Orile-Edé Amerika. Oun ni ihinlere aare kefa (iwo Olominira) ti a pa ni odun 2020, gege bi a ti pa iwo Purotesitanti tooto. Ninu itan Daneli, ajinde lati inu awon ojo ofo fun iwo Purotesitanti tooto, mu wole si idanimò ajinde iwo Olominira.

Ni igba meje ninu ori kewaa iwe Daneli ni a ti lo oro naa "iran" tabi "ifarahàn." Awon itokasi meje wonyi je mimò nipa oro Heberu kan naa, a fi pe ni igba meta ninu won oro naa wa ni akò-abo obinrin, nigba ti ni awon igba merin yooku o wa ni akò-abo okunrin. Niwon bi meje ti je nomba pipé, ati pe apapò meta-merin ti o dogba si meje je abuda patàki kan ninu iwe Ifihan, nibi ti awon meta ikeyin ninu awon ijo meje, ati awon meta ikeyin ninu awon edidi meje, ati awon meta ikeyin ninu awon kakaki meje ti je yatò si mimò kuro lodò awon merin akokò.

Awon iwe Daneli ati Ifihan je iwe kan naa, ati ni itumò yi Daneli ati Jòhanu je aami kan naa ti ojo ikeyin. Iran Kristi ninu ori kewaa ni iran Kristi ninu Ifihan ori kin-in-ni.

Ninu iwe Ifihan ori kinini, Jòhanu gbò ohun kan leyin re, o si yi pada lati ri eni ti ni soro naa.

Mo wa ninu Emi ni ojo Oluwa, mo si gbò leyin mi ohun nla kan, bi ti ipè, ti ni wi pe, Emi ni Alfa ati Omega, eni akokò ati eni ikeyin: ohun ti iwò bá si ri, ko o sinu iwe kan, ki o si ran an si awon ijo meje ti o wa ni Esià; si Efesu, ati si Simirina, ati si Pagamù, ati si Tiatira, ati si Sadi si, ati si Filadelfia, ati si Laodikia. Ifihan 1:10, 11.

Boya o je awon ifowokan meta ninu Daneli ori kewaa, tabi iran kan naa ninu ori kin-in-ni Ifihan, tabi awon iranse meji ti Eskieli ninu ori metalelogoji, tabi bi a ti fi eyin ina kan lati ori pepe kan Isaya, iriri naa ni fi idanimò agbara ti a fi fun isedahun ikilo ikeyin han, isedahun naa si bere ni ajinde awon eleri meji naa ni oshu Keje odun 2023. Daneli, Jòhanu, Eskieli ati Isaya gbogbo won duro fun asojú-iranse kan ti o gbò "ohun" lati inu "awon onà atijo" leyin re, ti o ni beere pe, "ta ni emi yoo ran?" Nigba ti asojú-iranse naa dahun pe, "emi niyi, ran mi," a fun un ni agbara, o si gbé ohun re sokeri, gege bi eni ti ni ke ni aginjù. "Eni ti o ba ni eti, ki o gbò ohun ti Emi ni wi fun awon ijo."

A o tesiwaju pelu ikékò yi ninu apileko wa ti o tele.

"Ni akokò isele ti a sese sapéjuwe yi, angeli Gebureli fi gbogbo ekò ti Daneli le gba nigba naa fun un. Sibesibe, leyin odun die, woli naa fe mo si i nipa awon kokò-oro ti a ko ti salaye ni kikun, o si tun fi ara re soto lati wa imole ati ogbon lodò Olurun. 'Ni ojo wonyen emi Daneli ni soto fun ose meta pipé. Mi o je unje didun, beje ni eran tabi waini ko wo enu mi, beje ni emi ko fi ororo kun ara mi rará.... Nigba naa ni mo gbé oju mi sokeri, mo si wo, si wo o, ara kan wa ti o wo aso ogbo, ibadi re si fi wura daradara ti Ufasi di mu. Ara re pelu dabi berili, oju re si dabi irisi manamana, oju re mejèji si dabi fitila ina, apa re ati esere re si dabi ide ti a ti fo tan ni awò, ohun oro re si dabi ohun opò eniyan' (Daneli 10:2-6)."

“Àpèjúwe yìí jọ èyí tí Johanu fi hàn nígbà tí a fi Kristi hàn án lórí Erékùsù Patimu. Kì í ẹ̀ni kékeré ju Ọmọ Ọlórún lọ ní ó farahàn sí Daniẹ̀li. Olúwa wa sì bá ojìsẹ̀ ọ̀run miíràn wá láti kọ Daniẹ̀li ní ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyìn.

“Àwọn òtítọ̀ nílá tí Olùdándè ayé ti sọ́páyá jẹ́ fún àwọn tí n wá òtítọ̀ bí ẹ̀ni pé wọn n wá àwọn isúra tí a fi pamọ̀. Dániẹ̀li jẹ́ ọ̀kúnrin àgbàlagbà. Ìyè rẹ̀ ti kojá láàárín àwọn ifẹ̀kúfẹ̀ ilé-ẹ̀jọ̀ àwọn aláìmọ̀ Ọlórún, ọ̀kàn rẹ̀ sì kún fún àwọn ọ̀ràn isàkóso ijoba nílá kan. Síbẹ̀, ó ya ara rẹ̀ kúrò nínú gbogbo àwọn wọ̀nyí láti rẹ̀ ara rẹ̀ níwájú Ọlórún, kí ó sì wá ìmọ̀ nípa àwọn ètẹ̀ Ọ̀gá-ògo jùlọ̀. Ní idáhùn sí àwọn èbẹ̀ rẹ̀, a fi ìmọ̀lẹ̀ láti inú àwọn àgbàlá ọ̀run ránsẹ̀ fún àwọn tí yóò wá láàyè ní àwọn ojọ̀ ikeyìn. Nítorí nàà, pẹ̀lú itara mélòó kan ní ó yẹ̀ kí àwa máa wá Ọlórún, kí Ó lè sì òye wa sílẹ̀ láti lóye àwọn òtítọ̀ tí a mú wá bá wa láti ọ̀run.”

“Èmi, Dániẹ̀li nìkan, ni mo rí iran nàà: nítorí àwọn ọ̀kúnrin tí wọn wá pẹ̀lú mi kò rí iran nàà; sùgbọ̀n iwàrà nílá kan bọ̀ lórí wọn, tó bẹ̀ẹ̀ tí wọn fi sá lọ̀ láti fi ara wọn pamọ̀.... Agbára kankan kò sì ẹ̀ kù nínú mi: nítorí ewà mi yí padà nínú mi di ibàjẹ̀, agbára kankan kò sì ẹ̀ kù fún mi láti mú” (ẹ̀sẹ̀ 7, 8). Gbogbo àwọn tí a sọ̀ di mímọ̀ ní òtítọ̀ yóò ní irírí irú èyí. Bí ìmọ̀ wọn nípa títóbi, ògo, àti pípé Kristi ẹ̀ túbọ̀ n yé wọn sí i, bẹ̀ẹ̀ ni wọn yóò túbọ̀ rí ailágbára àti àipé ara wọn ní kedere jùlọ̀. Wọn kì yóò ní ifẹ̀kúfẹ̀ láti pe ara wọn ní ẹ̀ni tí kò ní ẹ̀sẹ̀ rára; ohun tí ó ti farahàn nínú ara wọn gégé bí ohun tí ó tọ̀ àti tí ó lẹ̀wà yóò, ní ifiwéra pẹ̀lú iwà mímọ̀ àti ògo Kristi, hàn gégé bí ohun tí kò yẹ̀ àti ohun tí ó lè bajẹ̀ nìkan. Nígbà tí a bá yà èniyàn kúrò lódọ̀ Ọlórún, tí wọn sì ní iran tí kò ẹ̀ kedere rára nípa Kristi, nígbà nàà ni wọn fi n sọ̀ pé, ‘Èmi kò ní ẹ̀sẹ̀; a ti sọ̀ mí di mímọ̀.’”

“Nísinsin yìí ni Gébúrelì farahàn fún wólù nàà, ó sì bá a sọ̀rọ̀ bá yìí pé: ‘Ìwọ̀ Dániẹ̀li, ọ̀kúnrin tí a fẹ̀ràn gidigidi, yé àwọn ọ̀rọ̀ tí mo n sọ̀ fún ọ̀, kí ó sì dúró ní títọ̀; nítorí sí ọ̀ ni a ti rán mi wá nísinsin yìí.’ Nígbà tí ó sì ti sọ̀ ọ̀rọ̀ yìí fún mi, mo dúró ní iwàrà. Nígbà nàà ni ó sọ̀ fún mi pé, Má bẹ̀rù, Dániẹ̀li: nítorí láti ojọ̀ kìn-in-ní tí iwọ̀ ti fi ọ̀kàn rẹ̀ sí i láti lóye, àti láti rẹ̀ ara rẹ̀ sílẹ̀ níwájú Ọlórún rẹ̀, a ti gbọ̀ ọ̀rọ̀ rẹ̀, mo sì wá nítorí ọ̀rọ̀ rẹ̀” (ẹ̀sẹ̀ 11, 12).

“Ọ̀lá nílá wo ni Ọ̀ba nílá ọ̀run fi hàn sí Dániẹ̀li! Ó tù iran sẹ̀ Rẹ̀ tí n wàrà nínú, ó sì fi dá a lójú pé a ti gbọ̀ àdúrà rẹ̀ ní ọ̀run. Ní idáhùn sí èbẹ̀ títóótọ̀ yẹn ni a rán àngẹ̀li Gábírelì láti nípa lórí ọ̀kàn ọ̀ba Pérísíà. Ọ̀ba nàà ti tako àwọn ifòmọ̀ràn Èmì Ọlórún ní gbogbo ọ̀sẹ̀ mẹ̀ta tí Dániẹ̀li fi n gbààwẹ̀, tí ó sì n gbàdúrà; sùgbọ̀n Aşáájú ọ̀run, Olú-àngẹ̀li nàà, Míkáẹ̀li, ni a rán láti yi ọ̀kàn ọ̀ba aláilẹ̀gbọ̀ràn nàà padà kí ó lè gbé igbésẹ̀ kan tó dájú láti dá àdúrà Dániẹ̀li lóhùn.”

“Nígbà tí ó sì ti sọ̀ irú ọ̀rọ̀ bẹ̀ẹ̀ fún mi, mo dojú mi bolẹ̀, mo sì di adití-ọ̀rọ̀. Àti kiyèsì i, ẹ̀ni kan tí ó dàbí àwòrán àwọn ọ̀mọ̀ èniyàn fọ̀wọ̀ kan ètẹ̀ mi.... Ó sì wí pé, Iwọ̀ ẹ̀ni tí a fẹ̀ràn gidigidi, má bẹ̀rù: àlàáfíà ni fún ọ̀, máa lágbára, bẹ̀ẹ̀ni, máa lágbára. Nígbà tí ó sì ti bá mi sọ̀rọ̀, a fún mi ní agbára, mo sì wí pé, Kí Olúwa mi sọ̀rọ̀; nítorí iwọ̀ ti fún mi ní agbára’ (ẹ̀sẹ̀ 15–19). Tó bẹ̀ẹ̀ gégé ni ògo ibílẹ̀ ọ̀run tí a fi hàn án Dániẹ̀li tó, tí kò fi lè fara da iran nàà. Nígbà nàà ni a sọ̀jú ọ̀run nàà bo ìmọ̀lẹ̀ isànkálẹ̀ iwàláàyè rẹ̀, ó sì farahàn wólù nàà gégé bí ‘ẹ̀ni kan tí ó dàbí àwòrán àwọn ọ̀mọ̀ èniyàn’ (ẹ̀sẹ̀ 16). Pẹ̀lú agbára ibílẹ̀ rẹ̀, ó fún ọ̀kúnrin olóótítọ̀ àti onígbàgbọ̀ yìí ní agbára, kí ó lè gbọ̀ iran sẹ̀ tí a rán sí i láti ọ̀dọ̀ Ọlórún.”

“Dániẹ̀li jẹ́ iran sẹ̀ olufokansin ti Ọ̀gá-ọ̀ba Ọ̀run Jùlọ̀. Ìgbésí ayé rẹ̀ gígùn kún fún àwọn isẹ̀ iran sẹ̀ ọ̀lọ́lá fún Olúwa rẹ̀. Ìwà mímọ̀ rẹ̀ àti isòtítọ̀ rẹ̀ tí kò yí padà, àfi pé a lè fi wọn dọ̀gba pẹ̀lú

ìrèlè ọkàn rẹ àti ìrònúpìwàdà rẹ níwájú Ọlórún. A tún sọ ọ pé, Ìgbésí ayé Dáníẹ̀lì jẹ̀ àpẹ̀júwe tí a mí sí nípa ìsọ̀dimímọ̀ tòótọ̀.” Sanctified Life, 49–52.